Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDU PRE VEREJNÚ SLUŽBU EURÓPSKEJ ÚNIE (druhá komora)

zo 14. októbra 2010*

„Verejná služba — Zmluvní zamestnanci — Odmena — Rodinné prídavky — Dvojica osôb rovnakého pohlavia — Príspevok na domácnosť — Podmienky priznania — Možnosť civilne uzavrieť manželstvo — Pojem — Článok 1 ods. 2 písm. c) bod iv) prílohy VII služobného poriadku“

Vo veci F-86/09,

ktorej predmetom je žaloba podaná podľa článkov 236 ES a 152 AE,

**W**, zmluvný zamestnanec Európskej komisie, s bydliskom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: É. Boigelot, avocat,

žalobca,

proti

**Európskej komisii**, v zastúpení: J. Currall a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

SÚD PRE VEREJNÚ SLUŽBU (druhá komora),

v zložení: predseda komory H. Tagaras (spravodajca), sudcovia S. Van Raepenbusch a M. I. Rofes i Pujol,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. apríla 2010,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Žalobou podanou faxom do kancelárie Súdu pre verejnú službu 21. októbra 2009 (originál žaloby bol doručený nasledujúci deň) W požaduje zrušenie rozhodnutí Komisie Európskych spoločenstiev z 5. marca 2009 a zo 17. júla 2009, ktorými mu bolo zamietnuté vyplácanie príspevku na domácnosť stanoveného v článku 1 prílohy VII Služobného poriadku Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“).

* Jazyk konania: francúzština.

## Právny rámec

2 Článok 13 ods. 1 ES stanovuje:

„Rada môže, bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia tejto zmluvy a v rámci právomocí, ktorými je poverené Spoločenstvo, na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom, jednomyseľne prijať opatrenia na boj proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženskom vyznaní alebo viere, postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii.“

3 Článok 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta základných práv“) nazvaný „Nediskriminácia“ znie:

„Zakazuje sa akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.“

4 Podľa článku 7 charty základných práv nazvaného „Rešpektovanie súkromného a rodinného života“:

„Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.“

5 Článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“) stanovuje:

„1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.“

6 Podľa článkov 21 a 92 podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov Európskej únie sa ustanovenia článku 1 prílohy VII služobného poriadku týkajúce sa spôsobov priznania rodinných prídavkov analogicky uplatnia na zmluvných zamestnancov.

7 Článok 1 ods. 2 prílohy VII služobného poriadku stanovuje:

„Príspevok na domácnosť sa poskytuje:

…

c) zamestnancovi, ktorý je zaregistrovaný ako stály nemanželský partner, ak:

i) dvojica predloží právny dokument, uznaný ako taký členským štátom alebo iným príslušným orgánom členského štátu, potvrdzujúci ich stav ako partnerov v nemanželskom zväzku;

ii) ani jeden z partnerov nie je v manželskom zväzku alebo inom nemanželskom partnerskom vzťahu;

iii) partneri nie sú v žiadnom z nasledujúcich príbuzenských vzťahov: rodič, dieťa, prarodič, vnuk/vnučka, brat, sestra, teta, strýko, synovec, neter, zať, nevesta;

iv) dvojica nemá možnosť v členskom štáte uzavrieť právoplatné manželstvo; na účely tohto bodu sa dvojica pokladá za dvojicu, ktorá má možnosť uzavrieť právoplatné manželstvo, len ak obaja partneri spĺňajú všetky podmienky ustanovené právnymi predpismi členského štátu, ktoré uzatvorenie manželstva takejto dvojice povoľujú;

d) na základe osobitného odôvodneného rozhodnutia menovacieho orgánu, vychádzajúceho z podporných dokumentov, zamestnancovi, ktorý síce nespĺňa podmienky ustanovené v písmenách a), b) a c), no v skutočnosti preberá zodpovednosť za rodinu.“

8 Podľa odôvodnení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 723/2004 z 22. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa služobný poriadok:

„(7) Je potrebné zachovať súlad so zásadou nediskriminácie, zakotveným v Zmluve o ES, a preto je nevyhnutné ďalej rozvíjať personálnu politiku, zabezpečujúcu rovnaké príležitosti pre všetkých, bez ohľadu na pohlavie, fyzické schopnosti, vek, príslušnosť k rase alebo etniku, sexuálnu orientáciu a manželský stav.

(8) Zamestnancom v inom ako manželskom vzťahu, uznanom členským štátom ako stabilné partnerstvo, ktorí nemajú zo zákona prístup k manželstvu, musí byť poskytnutý rovnaký rozsah výhod, ako manželským párom.“

9 Podľa článku 489 trestného zákona Marockého kráľovstva (ďalej len „článok 489 MTZ“):

„Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky a pokutou od 200 do 1 000 dirhamov sa potrestá ten, kto spácha nemravný skutok alebo skutok proti prírode s osobou toho istého pohlavia, ak skutok nie je závažnejším trestným činom.“

10 Článok 46 belgického zákona zo 16. júla 2004 o medzinárodnom práve súkromnom (ďalej len „článok 46 ZMPS“) nazvaný „Právo uplatniteľné na uzavretie manželstva“, stanovuje:

„Pokiaľ v článku 47 [ktorý sa týka formálnych náležitostí pri uzavretí manželstva] nie je stanovené inak, podmienky platnosti manželstva sa pre každého z manželov riadia právom štátu, ktorého je občanom v okamihu uzavretia manželstva.

Uplatnenie ustanovenia práva určeného podľa prvého odseku je vylúčené, ak toto ustanovenie zakazuje manželstvo osôb rovnakého pohlavia, pričom jedna z osôb je občanom štátu alebo má svoje obvyklé bydlisko na území štátu, ktorý takéto manželstvo zakazuje.“

## Skutkové okolnosti

11 Žalobca, ktorý je od 1. marca 2009 zmluvným zamestnancom Komisie, má dvojité občianstvo, belgické a marocké.

12 Žalobca a jeho nemanželský partner rovnakého pohlavia, ktorý má španielske občianstvo, podali „vyhlásenie o zákonnom spolužití“ na matrike mesta Brusel (Belgicko). Toto vyhlásenie bolo zaregistrované ten istý deň vo vnútroštátnom registri.

13 Pri príležitosti stanovenia individuálnych nárokov nebol rozhodnutím Úradu pre správu a úhradu individuálnych nárokov (PMO) z 5. marca 2009 žalobcovi priznaný príspevok na domácnosť s ústnym odôvodnením, že dvojica nesplnila podmienku stanovenú v článku 1 ods. 2 písm. c) bode iv) prílohy VII služobného poriadku, keďže mala možnosť civilne uzavrieť manželstvo.

14 Žalobca 9. marca 2009 navrhol, aby jeho zákonné spolužitie bolo uznané PMO, aby jeho partner mohol využívať systém zdravotného poistenia Komisie. Listom zo 6. apríla 2009 PMO vyhovel tomuto návrhu, pričom žalobcu informoval, že jeho partner, ktorý nemá príjem zo zamestnania, môže využívať primárne poistenie žalobcu na základe článku 72 ods. 1 druhého pododseku služobného poriadku.

15 Listom z 2. apríla 2009 žalobca podal sťažnosť na základe článku 90 ods. 2 služobného poriadku proti rozhodnutiu PMO z 5. marca 2009, v ktorej v zásade tvrdil, že z dôvodu, že marocká právna úprava postihuje homosexuálne akty, jeho marocké občianstvo, ako aj právne a citové väzby, ktoré má s Marokom, „mu znemožňujú uzavrieť manželstvo“ s osobou rovnakého pohlavia.

16 Rozhodnutím zo 17. júla 2009 menovací orgán (ďalej len „MO“) zamietol sťažnosť žalobcu, pričom zdôraznil, že marocká právna úprava, ktorá je represívna voči homosexuálnemu správaniu, nepredstavuje prekážku uzavretia manželstva žalobcu v Belgicku.

**Návrhy účastníkov konania a konanie**

17 Žalobca navrhuje, aby Súd pre verejnú službu:

— zrušil rozhodnutie PMO z 5. marca 2009 o nepriznaní príspevku na domácnosť,

— zrušil rozhodnutie MO zo 17. júla 2009 zamietajúce jeho sťažnosť,

— zaviazal žalovanú na náhradu trov konania.

18 Komisia navrhuje, aby Súd pre verejnú službu:

— zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

19 Listom doručeným do kancelárie 21. októbra 2009 žalobca podal žiadosť o anonymitu, ktorej Súd pre verejnú službu vyhovel. Listom z kancelárie z 19. novembra 2009 bolo toto rozhodnutie oznámené účastníkom konania.

20 Na účely zabezpečenia riadneho vedenia a priebehu konania Súd pre verejnú službu prijal opatrenia na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 55 a 56 rokovacieho poriadku. V tejto súvislosti bol žalobca v prípravnej správe pre pojednávanie vyzvaný, aby odpovedal na otázky týkajúce sa najmä jeho väzby s Marokom.

21 Listom doručeným do kancelárie Súdu pre verejnú službu 19. marca 2010 žalobca vyhovel žiadosti Súdu pre verejnú službu. Z tohto listu a pripojených dokumentov vyplýva, že žalobca sa narodil 23. októbra 1975 v Belgicku ako marocký občan, automaticky získal belgické občianstvo vo veku štrnástich rokov po tom, čo belgické občianstvo získal jeho otec. Rovnako z neho vyplýva, že žalobca žil vždy v Belgicku, až na jeho pobyt v dĺžke siedmich rokov v Španielsku, a že do Maroka chodil len na prázdniny. Žalobca v ňom ďalej uvádza, že hovorí berbersky a arabsky a že je moslimského vierovyznania, že navštevoval arabskú školu jedenkrát týždenne až do trinástich rokov. Okrem toho uvádza, že od roku 2003, teda od roku, keď jeho otec odišiel do dôchodku, bývajú jeho rodičia hlavne v Maroku, kde nadobudli nehnuteľnosti. Ďalej uvádza, že vyjednáva s realitným agentom s cieľom nadobudnúť v blízkej budúcnosti nehnuteľnosť v Maroku, čo vyžaduje uvedenie jeho rodinného stavu.

22 Okrem toho boli účastníci konania v prípravnej správe pre pojednávanie vyzvaní, aby predložili Súdu pre verejnú službu dôkazy o skutočnom uplatnení článku 489 MTZ.

23 Listami doručenými do kancelárie Súdu pre verejnú službu 31. marca 2010 a 2. apríla 2010 Komisia a žalobca predložili isté informácie o skutočnom uplatnení článku 489 MTZ, ktoré poukazujú na minimálne jeden prípad skutočného uplatnenia článku 489 MTZ v decembri 2007, pričom vychádzajú z informácií medzinárodnej tlače a mimovládnych organizácií.

24 Na pojednávaní žalobca predložil e-mail, ktorý poslal 16. septembra 2009 PMO, aby mu oznámil, že jeho partner od tohto dňa začal pracovať v Komisii.

## O predmete konania

25 Žalobca jednak žiada zrušenie rozhodnutia PMO z 5. marca 2009, ktorým sa mu nepriznal príspevok na domácnosť pri stanovení jeho individuálnych nárokov, a tiež zrušenie rozhodnutia MO zo 17. júla 2009 o zamietnutí jeho sťažnosti proti rozhodnutiu z 5. marca 2009.

26 Podľa ustálenej judikatúry návrhy na zrušenie rozhodnutia týkajúceho sa výslovného alebo implicitného zamietnutia sťažnosti nemajú ako také samostatný obsah a v skutočnosti sa zamieňajú s návrhmi na zrušenie aktu spôsobujúceho ujmu, proti ktorému bola sťažnosť podaná (rozsudok Súdu pre verejnú službu z 23. februára 2010, Faria/ÚHVT, F-7/09, bod 30 a citovaná judikatúra).

27 Pokiaľ implicitné alebo výslovné rozhodnutie o zamietnutí výlučne iba potvrdzuje akt alebo jeho neexistenciu, na ktorú sa sťažovateľ sťažuje, samo osebe nepredstavuje napadnuteľný akt (rozsudok Súdneho dvora z 28. mája 1980, Kuhner/Komisia, 33/79 a 75/79, Zb. s. 1677, bod 9; uznesenie Súdneho dvora zo 16. júna 1988, Progoulis/Komisia, 371/87, Zb. s. 3081, bod 17; rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2002, Morello/Komisia, T-338/00 a T-376/00, Zb. VS s. I-A-301 a II-1457, bod 34, a z 2. marca 2004, Di Marzio/Komisia, T-14/03, Zb. VS s. I-A-43 a II-167, bod 54).

28 Vlastnosti aktu spôsobujúceho ujmu nemožno priznať výlučne potvrdzujúcemu aktu, ako je to v prípade aktu, ktorý vo vzťahu k predchádzajúcemu aktu spôsobujúcemu ujmu neobsahuje žiadnu novú skutočnosť, a ktorý ho teda nenahrádza (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 1980, Grasselli/Komisia, 23/80, Zb. s. 3709, bod 18; uznesenie Súdu prvého stupňa z 27. júna 2000, Plug/Komisia, T-608/97, Zb. VS s. I-A-125 a II-569, bod 23; rozsudok Di Marzio/Komisia, už citovaný, bod 54).

29 Napriek tomu bolo viackrát rozhodnuté, že výslovné rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti nemusí byť s ohľadom na jeho obsah potvrdením aktu napadnutého žalobcom. To je v prípade, ak rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti obsahuje opätovné preskúmanie situácie žalobcu na základe nových právnych a skutkových okolností alebo ak mení alebo dopĺňa pôvodné rozhodnutie. V týchto prípadoch predstavuje zamietnutie sťažnosti akt podliehajúci preskúmaniu súdom, ktorý naň prihliada pri posúdení zákonnosti napadnutého aktu (rozsudky Súdu prvého stupňa z 10. júna 2004, Eveillard/Komisia, T-258/01, Zb. VS s. I-A-167 a II-747, bod 31, a zo 7. júna 2005, Cavallaro/Komisia, T-375/02, Zb. VS s. I-A-151 a II-673, body 63 až 66; rozsudok Súdu pre verejnú službu z 9. septembra 2008, Ritto/Komisia, F-18/08, Zb. VS s. I-A-1-281 a II-A-1-1495, bod 17), dokonca ho považuje za akt spôsobujúci ujmu nahrádzajúci posledný menovaný akt (pozri v tomto zmysle rozsudky Kuhner/Komisia, už citovaný, bod 9; Morello/Komisia, už citovaný, bod 35, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. októbra 2004, Sandini/Súdny dvor, T-389/02, Zb. VS s. I-A-295 a II-1339, bod 49).

30 V prejednávanom prípade treba zdôrazniť, že rozhodnutie z 5. marca 2009 je len zamietnutím priznania príspevku na domácnosť žalobcovi za podpory ústneho odôvodnenia. Po tomto zamietnutí žalobca vo svojej sťažnosti uviedol Komisii právne a skutkové okolnosti týkajúce sa marockej právnej úpravy, ktorá je represívna voči homosexuálnym aktom, teda právnej úpravy, ktorá by sa na neho uplatnila z dôvodu jeho občianstva. Z toho vyplýva, že aj keď rozhodnutie zo 17. júla 2009 potvrdzuje

toto zamietnutie Komisie priznať príspevok na domácnosť žalobcovi, pričom popiera tvrdenia žalobcu a doplňuje ústne odôvodnenie tohto zamietnutia, faktom zostáva, že bolo vydané po opätovnom preskúmaní situácie žalobcu.

31 Za týchto okolností rozhodnutie zo 17. júla 2009 nepredstavuje potvrdzujúci akt k poslednému uvedenému rozhodnutiu a musí byť zohľadnené v rámci preskúmania zákonnosti, ktoré prináleží Súdu pre verejnú službu.

32 Preto sa treba domnievať, že žaloba má za následok podanie návrhu na Súd pre verejnú službu na zrušenie jednak rozhodnutia z 5. marca 2009, ako aj rozhodnutia zo 17. júla 2009 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

**O návrhoch na zrušenie napadnutých rozhodnutí**

33 Na podporu svojich návrhov na zrušenie napadnutých rozhodnutí sa žalobca dovoláva žalobného dôvodu založeného na porušení článku 1 ods. 2 písm. c), bodu iv) (ďalej len „prvé sporné ustanovenie“) a článku 1 ods. 2 písm. d) (ďalej len „druhé sporné ustanovenie“) prílohy VII služobného poriadku.

*Tvrdenia účastníkov konania*

34 V rámci jediného žalobného dôvodu žalobca v zásade uvádza tri výhrady proti napadnutým rozhodnutiam.

35 Po prvé žalobca tvrdí, že vzhľadom na jedno z jeho dvoch občianstiev, a to marocké občianstvo, ktorého sa nemôže vzdať, mu stíhanie, ktorému by bol vystavený v Maroku podľa článku 489 MTZ, ak by uzavrel manželstvo so svojím partnerom v Belgicku, znemožňuje uzavrieť manželstvo. Podľa žalobcu by jeho homosexualita bola okamžite odhalená a bol by vystavený stíhaniu len na základe skutočnosti, že došlo k zmene jeho rodinného stavu spôsobenej uzavretím manželstva. Z toho vyplýva, že pri každom administratívnom kroku, v ktorom by uviedol rodinný stav (napríklad pri obnove pasu, nadobudnutí alebo predaji nehnuteľnosti alebo tiež dedičstve), by bol reálne vystavený trestnoprávnej sankcii.

36 Po druhé žalobca tvrdí, že v každom prípade a bez ohľadu na uplatniteľnosť prvého sporného ustanovenia existuje vzhľadom na povinnosť starostlivosti administratívy voči úradníkovi možnosť dostať príspevok na domácnosť na základe druhého sporného ustanovenia, ak síce úradník podľa Komisie nesplní podmienky stanovené prvým sporným ustanovením, avšak skutočne nesie rodinné výdavky.

37 Po tretie porušenie dvoch sporných ustanovení spôsobuje diskrimináciu žalobcu vo vzťahu k úradníkom, pre ktorých rozhodnutie o uzatvorení manželstva nenaráža na zásadu verejného práva krajiny, ktorej majú občianstvo.

38 Komisia dospela k zamietnutiu jediného žalobného dôvodu vzneseného žalobcom, pričom vyvrátila tri vyššie uvedené výhrady.

39 Po prvé Komisia tvrdí, že nie manželstvo osôb rovnakého pohlavia je stíhané podľa článku 489 MTZ, ale sexuálny akt medzi osobami rovnakého pohlavia. Bez ohľadu na jeho rodinný stav by bol žalobca v každom prípade vystavený teoretickej hrozbe stíhania preto, lebo marocké orgány by sa mohli o jeho homosexualite dozvedieť inými prostriedkami a najmä zistením z už zaregistrovaného zákonného spolužitia s jeho partnerom rovnakého pohlavia. Okrem toho, keďže prípadné manželstvo žalobcu s jeho partnerom v Belgicku nevyvoláva v Maroku žiadne účinky, nie je žalobca povinný odhaliť jeho

existenciu marockým orgánom, a to tým viac, že jeho marocký preukaz totožnosti mu stačí pre všetky administratívne úkony v tejto krajine. Navyše Komisia tvrdí, že vôbec nevyžaduje, aby sa žalobca vzdal svojho marockého občianstva, aby mohol dostať príspevok na domácnosť, keďže belgické právo umožňuje uzavretie manželstva žalobcu napriek jeho marockému občianstvu. Okrem toho súdom Únie neprislúcha vykladať toto ustanovenie, lebo obsahuje výslovný odkaz na právne úpravy členských štátov, takže otázka, či dvojica má možnosť civilne uzavrieť manželstvo v členskom štáte, závisí od rozhodnutia, ktoré spadá do právomoci jediného členského štátu, v tomto prípade Belgicka.

40 Po druhé, pokiaľ ide o uplatniteľnosť druhého sporného ustanovenia, Komisia sa domnieva, že dôvod je jednak neprípustný, keďže žalobca tým, že nepodal žiadosť v tomto smere, ba ani sťažnosť proti údajnému implicitnému odmietnutiu Komisie uplatniť predmetné ustanovenie, nerešpektoval konanie pred podaním žaloby. Žalobca tiež nepredložil dôkazy preukazujúce existenciu rodinných výdavkov. V každom prípade Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o uplatnenie druhého sporného ustanovenia, ktoré ale aj za predpokladu, že žalobca splní jej podmienky, nezakladá absolútne právo na príspevok na domácnosť.

41 Po tretie sa Komisia domnieva, že podľa judikatúry rozdiel v zaobchádzaní založený na rodinnom stave nepredstavuje diskrimináciu. Keďže prvé sporné ustanovenie stanovuje odlišný režim pre úradníkov v partnerstve a úradníkov v manželstve, žalobca mal vzniesť námietku nezákonnosti proti tomuto ustanoveniu. To však neurobil.

*Posúdenie Súdom pre verejnú službu*

42 Treba najprv zdôrazniť, že rozšírenie práva na príspevok na domácnosť na úradníkov, ktorí sú registrovaní ako stáli nemanželskí partneri vrátane partnerov rovnakého pohlavia, zodpovedá podľa odôvodnenia č. 7 nariadenia č. 723/2004 obave zákonodarcu pri dohľade nad uplatnením zásady nediskriminácie uvedenej v článku 13 ods. 1 zmluvy o ES (zmenený, teraz článok 19 ods. 1 ZFEÚ) a pri sledovaní vývoja personálnej politiky zaručujúcej rovnosť šancí pre všetkých bez ohľadu na sexuálnu orientáciu alebo rodinný stav dotknutej osoby, čo tiež zodpovedá zákazu akejkoľvek diskriminácie založenej na sexuálnej orientácii stanovenému v článku 21 ods. 1 charty základných práv. Okrem toho rozšírenie práva na príspevok na domácnosť na úradníkov, ktorí sú registrovaní ako stáli nemanželskí partneri vrátane partnerov rovnakého pohlavia, odráža požiadavku chrániť úradníkov proti zasahovaniu administratívy do výkonu ich práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako bolo priznané v článku 7 charty základných práv a v článku 8 EDĽP.

43 Podľa vzoru ochrany práv zaručených EDĽP treba podať k pravidlám služobného poriadku rozširujúcim právo na príspevok na domácnosť na úradníkov, ktorí sú registrovaní ako stáli nemanželskí partneri vrátane partnerov rovnakého pohlavia, výklad, ktorý by vyššie uvedeným pravidlám zaručil najlepšiu účinnosť, takže predmetné právo nebude iba teoretické alebo iluzórne, ale ukáže sa ako konkrétne a účinné (pozri v tomto zmysle rozsudky ESĽP Airey v. Írsko z 9. októbra 1979, séria A č. 32, § 24; Parti communiste unifié de Turquie a i. v. Turecko z 30. januára 1998, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí*, 1998-I, § 33; Kreuz v. Poľsko z 19. júna 2001, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí*, 2001-VI, § 57, a Scoppola v. Taliansko (č. 2) [GC] zo 17. septembra 2009, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí*, 2009-, § 104).

44 Pre úradníkov, ktorí sú registrovaní ako stáli nemanželskí partneri vrátane partnerov rovnakého pohlavia, by sa právo na príspevok na domácnosť, ako je uvedené v prvom spornom ustanovení, mohlo ukázať ako teoretické a iluzórne, ak by pojem „možnosť civilne uzavrieť manželstvo v členskom štáte“, ktorého neexistencia predstavuje jednu z podmienok, aby takýto úradník mohol dostať príspevok na domácnosť, bol rozšírený výlučne vo formálnom zmysle tak, že by uplatnenie prvého sporného ustanovenia záviselo od otázky, či dvojica spĺňa zákonné podmienky stanovené uplatniteľným vnútroštátnym právom bez toho, aby sa overila konkrétna a účinná povaha možnosť uzavrieť manželstvo v zmysle citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

45 Z toho vyplýva, že administratíva pri skúmaní, či dvojica osôb rovnakého pohlavia má možnosť civilne uzavrieť manželstvo v súlade s právnou úpravou členského štátu, nemôže nezohľadniť ustanovenia zákona iného štátu, s ktorým má predmetná situácia úzku súvislosť z dôvodu občianstva dotknutých osôb, keďže takýto zákon, neuplatniteľný na otázky uzavretia manželstva, by mohol spôsobiť, že možnosť uzavrieť manželstvo, a teda aj právo na príspevok na domácnosť, bude teoretické a iluzórne. To je najmä prípad vnútroštátneho zákona, ktorý postihuje homosexuálne akty bez toho, aby rozlišoval podľa miesta, kde k homosexuálnemu aktu došlo, ako napríklad článok 489 MTZ.

46 Tento záver nemôže byť spochybnený formuláciou druhej vety prvého sporného ustanovenia. Táto veta len uvádza, že na to, aby existovala „možnosť civilne uzavrieť manželstvo“ v zmysle prvej vety prvého sporného ustanovenia, musia členovia dotknutej dvojice splniť „rad“ podmienok stanovených uplatniteľnou právnou úpravou. Teda len vysvetľuje pravidlo stanovené prvou vetou toho istého ustanovenia, pričom ide o vysvetlenie úplne odlišné od problematiky rozvedenej v bodoch 43 až 45 tohto rozsudku, ktoré nie je v rozpore s úvahami, ktoré sú v nich v rámci prejednávanej problematiky vyvodené. Výklad tejto druhej vety v tom zmysle, že len platné ustanovenia práva dotknutého členského štátu sa vezmú do úvahy pri uplatnení článku 1 ods. 2 prílohy VII služobného poriadku, je v rozpore s existenciou dynamického výkladu, ktorý podľa ustálenej judikatúry zohľadňuje nielen znenie predmetného ustanovenia, ale aj ciele sledované zákonodarcom (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu pre verejnú službu z 29. septembra 2009, O/Komisia, F-69/07 a F-60/08, Zb. VS s. I-A-1-349 a II-A-1-1833, bod 114 a citovanú judikatúru).

47 V prejednávanom prípade Súd pre verejnú službu konštatuje, že žalobca je zmluvným zamestnancom, ktorý je zaregistrovaný ako stály nemanželský partner v Belgicku. Preto dotknutá dvojica mohla v zásade uzavrieť civilné manželstvo v Belgicku, keďže článok 46 ods. 2 ZMPS vylučuje zákaz manželstva osôb rovnakého pohlavia prípadne obsiahnutý vo vnútroštátnom práve jedného alebo druhého člena dvojice, pričom uvádza, že takýto zákaz je v rozpore so sociálnymi a právnymi koncepciami v Belgicku.

48 Žalobca však bez toho, aby to Komisia poprela, uviedol, že článok 489 MTZ je stále súčasťou platného práva v Maroku, teda v krajine, s ktorou má úzku väzbu z dôvodu jedného z jeho dvoch občianstiev.

49 Navyše žalobca tvrdil, pričom sa opieral o rozsiahlu dokumentáciu preukazujúcu stále aktuálne prenasledovanie homosexuálov v Maroku, že článok 489 MTZ sa účinne uplatňuje v tejto krajine a že každému marockému občanovi, ktorý by chcel uzavrieť manželstvo s osobou rovnakého pohlavia, hrozia vážne riziká a prekážky. Je nutné konštatovať, že vo svetle predmetnej dokumentácie tieto riziká a prekážky sa nezdajú byť hypotetické, ale dosť reálne.

50 Komisia listom z 31. marca 2010 predložila Súdu pre verejnú službu dokumenty k tej istej téme. Táto dokumentácia, ktorá je čiastočne totožná s dokumentáciou žalobcu, neumožňuje skutočne spochybniť tvrdenia žalobcu uvedené v predchádzajúcom bode.

51 Z dokumentácie predloženej Komisiou v prvom rade vyplýva, že z dôvodu článku 489 MTZ nie sú konzulárne orgány Francúzska v Maroku oprávnené zaregistrovať partnerstvo medzi osobami rovnakého pohlavia. Ďalej táto dokumentácia uvádza, že po prvé „v Maroku je tolerovaná skrývaná homosexualita, ale je… potláčaná, ak vychádza najavo“, po druhé „v júni 2004 bolo 43 homosexuálov, ktorí sa stretli na oslavu sviatku jedného z nich v slávnostnej sále, zadržaných a boli vzatí do väzby“, po tretie 10. decembra 2007 prvostupňový súd v Ksar El Kébir (Maroko) odsúdil šiestich mužov pre porušenie článku 489 MTZ, pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené odvolacím súdom v Tangeri (Maroko), po štvrté „od nezávislosti Maroka v roku 1956 bolo viac ako 5 000 homosexuálov [súdených] na súdoch“ na základe článku 489 MTZ.

52 Komisia skutočne na pojednávaní vyhlásila, že aj keď žalobca nijako nepreukázal riziko, že sa vzhľadom na článok 489 MTZ dostane z dôvodu prípadného manželstva do právne delikátnej situácie, Komisia tým, že preskúmala možnosť uplatniť na neho druhé sporné ustanovenie, preukázala voči nemu starostlivosť a ústretovosť. Poprela však existenciu takéhoto rizika.

53 Ustanovenie ako článok 489 MTZ, ktorý stíha homosexuálne akty, pričom akty manželstva medzi osobami rovnakého pohlavia zahŕňa v definícii, môže svojou povahou a obsahom skutočne vyvolať obavy z prenasledovania žalobcu a správne odôvodňuje jeho zdržanlivosť, ako aj zdržanlivosť každého bežne opatrného a obozretného marockého občana uzavrieť manželstvo s osobou rovnakého pohlavia. Nič v spise neumožňuje domnievať sa, že takého obavy sú nelogické alebo prehnané, naopak, vo svetle dokumentácie predloženej účastníkmi konania nemožno poprieť skutočné nebezpečenstvo a obavy marockých občanov, ktorí by chceli uzavrieť manželstvo s osobou rovnakého pohlavia (pozri body 49 a 50 tohto rozsudku).

54 Okrem toho aj za predpokladu, že by sa článok 489 MTZ stal obsolentným, táto okolnosť, okrem skutočnosti, že by neušetrila žalobcu pocitov strachu, utrpenia a úzkosti vyplývajúcich z existencie tohto článku, by vôbec nevylúčila riziko zmeny politiky zo strany kompetentných orgánov dovtedy, kým bude článok platný (pozri v tomto zmysle rozsudky ESĽP Dudgeon v. Spojené kráľovstvo z 22. októbra 1981, séria A č. 45, § 40 – 41, a Norris v. Írsko z 26.októbra 1988, séria A č. 142, § 33). Okrem toho nemožno v dnešnej situácii vylúčiť, že v okamihu, keď v Maroku bude prijatý právny alebo správny akt, pri ktorom bude žalobca povinný uviesť svoj rodinný stav, by sa v Maroku stal predmetom policajného vyšetrovania týkajúceho sa jeho súkromného správania, ani že by ho mohli v Maroku začať prenasledovať jednotlivci (pozri v tomto zmysle rozsudky ESĽP Modinos v. Cyprus z 22. apríla 1993, séria A č. 259, § 23).

55 Z toho so zreteľom na spis vyplýva, že možnosť uzavrieť manželstvo v Belgicku nemôže byť posudzovaná ako konkrétna a účinná v zmysle judikatúry citovanej v bode 43 tohto rozsudku.

56 Nemôže uspieť ani tvrdenie Komisie, podľa ktorého nad žalobcom v každom prípade visí teoretická hrozba stíhania, keďže marocké orgány môžu zistiť jeho homosexualitu z už zaregistrovaného zákonného spolužitia s jeho partnerom rovnakého pohlavia. Stačí v tejto súvislosti zdôrazniť, že v Belgicku iba manželstvo spôsobí zmenu rodinného stavu; partneri v zákonnom spolužití zavedenom zákonom z 23. novembra 1998 (*Moniteur Belge* z 12.januára 1999, s. 786) sa evidujú v belgických správnych dokumentoch stále ako slobodní. Navyše článok 15 Code de la famille (zákonník o rodine) Marockého kráľovstva stanovuje, že občania Maroka, ktorí uzavreli manželstvo v súlade s miestnou právnou úpravou štátu ich bydliska, musia predložiť kópiu sobášneho listu v lehote troch mesiacov od dátumu uzavretia manželstva marockým konzulárnym orgánom podľa miesta vystavenia sobášneho listu, aby mohol byť odovzdaný matrikárovi podľa miesta narodenia manželov v Maroku. Z toho v rozpore s tvrdením Komisie vyplýva (pozri bod 39 tohto rozsudku), že prípadné manželstvo žalobcu s jeho partnerom rovnakého pohlavia musí byť oznámené marockým orgánom, a to s rizikom uplatnenia článku 489 MTZ, keďže každé manželstvo zahŕňa v definícii sexuálne vzťahy medzi partnermi. Práve z tohoto dôvodu tvrdenie Komisie, podľa ktorého nie manželstvo osôb rovnakého pohlavia je stíhané článkom 489 MTZ, ale sexuálny akt medzi osobami rovnakého pohlavia, musí byť odmietnuté.

57 Z toho vyplýva, že návrhy na zrušenie musia byť prijaté na základe prvej výhrady vyjadrenej v rámci prvého žalobného dôvodu bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o ďalších dôvodoch tohto žalobného dôvodu.

58 Vzhľadom na uvedené treba zrušiť napadnuté rozhodnutia.

## O trovách

59 Podľa článku 87 ods. 1 rokovacieho poriadku, ak ďalšie ustanovenia ôsmej kapitoly druhej hlavy uvedeného poriadku neurčujú inak, účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 2 toho istého článku Súd pre verejnú službu môže rozhodnúť, ak to vyžaduje spravodlivé zaobchádzanie, že účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť iba časť trov konania, resp. ho vôbec nemusí zaviazať na náhradu trov konania.

60 Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, že Komisia je účastníkom konania, ktorý nemal vo veci úspech. Okrem toho žalobca vo svojich návrhoch vyslovene navrhol, aby žalovaná bola zaviazaná na náhradu trov konania. Keďže okolnosti prejednávanej veci neodôvodňujú uplatnenie ustanovení článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku, je potrebné zaviazať Komisiu na náhradu trov konania vo veci samej.

Z týchto dôvodov

SÚD PRE VEREJNÚ SLUŽBU (druhá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozhodnutia Komisie z 5. marca 2009 a zo 17. júla 2009, ktorými sa W zamieta príspevok na domácnosť upravený v článku 1 prílohy VII služobného poriadku úradníkov Európskej únie, sa zrušujú.**

2. **Európska komisia znáša všetky trovy konania.**

Tagaras Van Raepenbusch Rofes i Pujol

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 14. októbra 2010.

Tajomníčka
W. Hakenberg

Predseda komory
H. Tagaras